

Kysely Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiasta

Enkät om Västra Nylands välfärdsområdets servicestrategi

Tässä kyselyssä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pyytää lausuntoja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategialuonnoksesta. Lausunto pyydetään antamaan seuraavien osa-alueiden osalta:

1. Strateginen yhteentoimivuus
2. Yhteistyö yleisesti
3. Yhteistyön eri osa-alueet tarkemmin
4. Läpileikkaavat näkökulmat ja tavoitteet
5. Muut kysymykset ja kommentit

Lausunto tulee jättää tämän kyselyn kautta. Lisäksi lausunnon yhteenveto on toimitettava pdf-muodossa pöytäkirjaotteen tai päätösotteen liitteenä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kirjaamoon (kirjaamo@luvn.fi) **18.9.2023 klo 16:15 mennessä** otsikolla "X-kunnan lausunto palvelustrategialuonnoksesta, 312/00.01.02/2023".

I denna enkät begär Västra Nylands välfärdsområde utlåtanden om utkastet till Västra Nylands välfärdsområdes servicestrategi. Utlåtandet begärs för följande delområden:

1. Strategisk samverkan
2. Samarbete
3. De olika områdena för samarbete i detalj
4. Genomgående perspektiv och mål
5. Övriga frågor och kommentarer

Utlåtandet ska lämnas via denna enkät. Dessutom ska ett sammandrag av utlåtandet skickas som en pdf-bilaga tillsammans med protokollsutdraget eller beslutsutdraget till Västra Nylands välfärdsområdes arkiv (kirjaamo@luvn.fi) senast den 18 september 2023 kl. 16:15 med ämnesraden "X-kommuns utlåtande om utkastet till service-strategi, 312/00.01.02/2023".

Kunta/Kommun:

Kauniaisten kaupunki

Lausunnon antajan nimi/ Namn på den som avger utlåtandet

Mikäli lausunnon on antanut toimitus, merkitään toimituksen kokouspäivämäärä ja pykälä.

Om utlåtandet har lämnats av ett organ, ange organets mötesdatum och paragraf

Kaupunginhallitus 4.9.2023 §

Toimielimen päätöspöytäkirjaote/ Utdrag från beslutsprotokollet

Voit liittää mahdollisen otteen päätöspöytäkirjasta, mikäli sellainen on saatavilla. Huomioithan, että lisäksi ote päätöspöytäkirjasta on toimitettava yhdessä lausunnon yhteenvedon kanssa (pdf-muodossa) Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kirjaamoon (kirjaamo@luvn.fi) 18.9.2023 klo 16:15 mennessä otsikolla "kunnan lausunto palvelustrategialuonnoksesta, 312/00.01.02/2023".

Yhteyshenkilön nimi/Kontaktpersonens namn:

Hanna Ormio, hallintojohtaja

Yhteyshenkilön sähköpostiosoite/Kontaktpersonens e-postadress:

hanna.ormio@kauniainen.fi

1. Strateginen yhteentoimivuus: Miten arvioitte Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategialuonnoksen ja kunnan strategian ja tavoitteiden yhteentoimivuutta?

1. Strategisk samverkan: Hur bedömer ni samstämmigheten mellan välfärdsområdets servicestrategiutkast för Västra Nyland och kommunens strategi och mål?

Emme näe hyvinvointialueen ja kaupungin strategisissa tavoitteissa ristiriitaa. Tulevaisuudessa toivoisimme, että jo työstövaiheessa kuntia osallistetaan työhön, jotta yhteensopivuus saadaan entistä paremmaksi. Tällä hetkellä kuntien osuus näkyy hyvinvointialueen palvelustrategiassa hyvin vähän.

2. Yhteistyö yleisesti: Miten onnistuneesti palvelustrategialuonnos ottaa huomioon hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyön alueet ja rakenteet?

2. Samarbete överlag: Hur väl tar palvelustrategiutkastet hänsyn till välfärdsområdets och kommunernas samarbetsområden och strukturer?

Hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyön alueita ja rakenteita on kuvattu palvelustrategiassa hyvin niukasti. Palvelustrategiassa jää kaipaamaan hyvinvointialueen ja kuntien välisen yhteistyön tavoitteita, rakenteita ja yhteistyön toimintamalleja.

3. Yhteistyöalueet tarkemmin: Miten arvioitte palvelustrategialuonnoksen sisällön kattavuutta ja tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyön näkökulmasta seuraavien yhteistyöalueiden osalta:

3. Samarbetet i detalj: Hur bedömer ni täckningen och lämpligheten av innehållet i servicestrategiutkastet med avseende på samarbetet mellan välfärdsområdet och kommunerna, med fokus på följande samarbetsområden:

Yleisellä tasolla:

Hyvinvointialueen omien palvelujen järjestämisen kannalta palvelustrategiassa eri osa-alueet vaikuttavat olevan kattavasti kuvattuina. Tavoitteissa ollaan painotettu nimenomaan hyvinvointialueen omaan toimintaan, sen sijaan kunnan kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteisiin ei strategiassa ole keskitytty.

Yhteiset tavoitteet kuntien kanssa puuttuvat. Näitä ei myöskään ole strategialuonnoksen työstövaiheessa käsitelty yhdessä.

3A. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen?

3A. Främjande av välbefinnande och hälsa?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyön rakenteita ei palvelustrategialuonnoksessa ole kuvattu.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on kyse ihmisen kokonaistilanteesta. Tällä hetkellä yksinäisyys on koko LUVNin alueella tilastojen mukaan edelleen kasvussa. Yksinäisyydellä on tutkimusten mukaan vaikutusta ihmisen mielen hyvinvointiin, päihteiden käyttöön, liikkumiseen sekä toimintakyvyn ylläpitämiseen. Tavoitteet kotihoidon asiakaskäyntien muuttamisesta etähoidoksi ovat suuressa ristiriidassa yksinäisyyden lieventämisessä. Monelle ikäihmiselle ihmiskontaktit ovat harvassa ja näiden vähäistenkin kontaktien poistaminen ei ole inhimillistä.

Hyvinvointialueen tavoitteissa on tarjota mm. mielenterveys- ja päihdepalvelujen asiakkaille ja potilaille tilanteeseen sopivia järjestöjen palveluita arjessa selviytymisen ja jatkokuntoutuksen tueksi. Koska järjestöjen toiminta perustuu pääosin vapaaehtoistyöhön sekä hyvinvointialueen avustusrahoitukseen (+ mahdollisiin muihin avustuksiin), toivomme, että tämä tavoite on otettu huomioon myös järjestöavustusten suuruudessa, jotta näitä palveluita on aidosti tarjolla ja järjestöjen toimintaedellytykset ovat varmistettu.

Uuden hallitusohjelman myötä olemme huolissamme myös tavoitteesta lisätä omaishoidon määrää. Omaishoito on yhteiskunnalle taloudellisesti erittäin edullinen muoto hoitaa ihmistä, joka tarvitsee jatkuvaa hoivaa. Hallituksen

leikkaukset pienituloisten asumis- ja toimeentulotukeen ajaa mahdollisesti omaishoitajat palkkatyöhön, mikä tarkoittaa lisääntyvää tarvetta laitoshoidolle, sillä taloudellisesti omaishoitajana toimiminen ei ole kaikille enää mahdollista.

3B. Sivistystoimi?

3B. Bildningsverksamhet?

Sivistystoimen ja hyvinvointialueen yhteinen kontaktipinta löytyy ainoastaan oppilashuollon osalta, jossa kunta koulutuksen järjestäjänä vastaa oppilashuollon järjestämisestä. Tältä osin maininta on kahden virkkeen verran strategialuonnoksessa. Yksi yhteistyörakenne on käynnistetty - oppilashuollon ohjausryhmän kuukausittaisen tapaamiset.

Etukäteissuunnittelutyötä olisi voinut esim. teknisen siirtymän osalta tehdä jo hyvissä ajoin (mm. Wilma, tietoliikenneyhteydet), kuten jo syksyllä 2022 ehdotettiin.

3C. Työllisyys?

3C. Sysselsättning?

Palvelustrategialuonnos on hyvin yleispiirteinen koskien yhdyspintoja ja yhteistyötä hyvinvointialueen ja tulevien työllisyysalueiden välillä. Työllisyys tai työttömyys teemoina näkyvät varsin pinnallisesti luonnoksessa, huomioiden hyvinvointialueen olennaisen roolin vajaatyökykyisten työllistämässä.

Tavoite "Luomme yhteistyörakenteet tulevien työllisyysalueiden ja TE-hallinnon kanssa." on sinällään kannatettava ja myös tapa todentaa onnistuminen "Osatyökykyisten työllistymisedellytykset paranevat monialaisen yhteistyön tuloksena." on hyvä. Lopullisessa palvelustrategiassa ja/tai yhteistyössä työllisyysalueiden kanssa tulisi kuitenkin jatkossa määrittää selkeät mitattavissa olevat tavoitteet osatyökykyisten työllistymisasteen nostamiselle.

3D. Maahanmuutto ja kotoutuminen?

3D. Invandring och integration?

Kaupunki pitää hyvänä, että hyvinvointialueen palvelustrategiassa todetaan, että maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan sosiaali- ja terveystalvelujen, kuntien ja järjestöjen yhteistyöllä, mikä on kotoutumisen edistämistä annetun lain lähtökohtakin.

Koska maahanmuutosta ja kotoutumisesta ei kuitenkaan ole muita kirjauksia palvelustrategialuonnoksessa kuin edellä mainittu, on vaikea pitää palvelustrategialuonnoksen sisältöä riittävän kattavana tältä osin.

Tällä hetkellä yhteistyö hyvinvointialueen ja Kauniaisissa kotouttamisesta vastaavan työntekijän välillä toimii kohtalaisen hyvin. On sekä yhteistyön, että asiakkaiden näkökulmasta arvokasta, että hyvinvointialueen puolellakin on vastuutyöntekijä vastaamassa kauniaislaisista asiakkaista, mikä helpottaa yhteydenpitoa ja välillä varsin tiukalla aikataululla esille tulevien tarpeiden käsittelyä. Myös omaa toimipistettä Kauniaisissa arvostetaan ja toivotaan tämän voivan jatkaa jatkossakin. Kotouttamisen onnistumista tukisi myös mahdollisuus yhteisen matalan kynnyksen ohjauspisteeseen, joka puuttuu Kauniaisista.

3E. Varautuminen ja sisäinen turvallisuus?

3E. Beredskap och inre säkerhet? Varautumista ja sisäistä turvallisuutta palvelustrategialuonnoksessa käsitellään huomattavan vähän. Kuntien osuus rajoittuu mainintaan yhteistyöryhmän perustamisesta. Tätä ei voi pitää riittävänä palvelustrategian kuvauksena kuntien näkökulmasta, ei palvelujen sisällön eikä yhteistyömuotojen kannalta.

Etenkin vallitseva maailmantilanne huomioon ottaen on huolestuttavaa, että yhteistyörakenteiden luomisessa on ollut hidasta.

4. Läpileikkaavat näkökulmat: Miten arvioitte palvelustrategialuonnoksen sisällön kattavuutta ja tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyön näkökulmasta (esim. digitaaliset palvelut ja ICT-infrastrukturi, palvelujen verkosto ja toimitilat, tuotantotavat ja hankinta)?

4. Genomgående perspektiv: Hur bedömer ni täckningen och lämpligheten av innehållet i servicestrategiutkastet med avseende på välfärdsområdets och kommunernas samarbete, med fokus på genomgående perspektiv (t.ex. digitala tjänster och ICT-infrastruktur, tjänstnätverk och lokaler, produktionsmetoder och upphandling)?

Palvelustrategialuonnos sisältää kattavan kuvauksen nykytilanteesta ja tuo selkeästi ilmi hyvinvointialueen taloudellisesti vaikean tilanteen ja ne tavoitteet ja toimenpiteet millä talous pyritään saamaan tasapainoon. Kuntien rooli sen sijaan jää kaiken kaikkiaan varsin pinnalliseksi strategialuonnoksessa.

Digitaalisten palveluiden nykyistä laajempi käyttö ja digitaalisen asiainn mahdollistaminen on sekä toivottavaa että välttämätöntä, jotta talous voidaan saada tasapainoon. On kuitenkin syytä korostaa, että mikään palvelualue ei voi kokonaisuudessaan nojata digitaalisiin palveluihin, koska monen

asukasryhmän osalta ei ole realistista tai kohtuullista odottaa, että he pystyisivät toimimaan yksinomaan digitaalisten kanavien kautta. Erityisesti koronapandemian jälkeen yksinäisyydestä on muodostunut lähes uusi pandemia, joka monin tavoin vaikuttaa siitä kärsivien henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin ja tällaisten ihmisten osalta pakottaminen digitaalisiin kanaviin voi entisestään lisätä yksinäisyyden tunnetta ja sen haittavaikutuksia.

Palveluverkon osalta on taloudellinen realiteetti, että nykyisenkaltaista fyysistä palveluverkostoa ei enää tulevaisuudessa ole mahdollista ylläpitää. Palveluiden keskittäminen on perusteltua sellaisten erikoispalveluiden osalta, joita yksittäisen käyttäjän tarvitsee harvemmin käyttää ja joiden osalta laajemmissa yksiköissä on saavutettavissa selkeää taloudellista ja toiminnallista hyötyä. Sen sijaan vanhuspalveluiden ja matalan kynnyksen terveys- ja sosiaalipalvelujen osalta on syytä säilyttää lähipalvelupisteet, jotta kynnyksen niiden käyttöön pysyy tarpeeksi matalana ja ongelmat eivät pääse kumuloitumaan ja sitä kautta aiheuttamaan tulevaisuudessa suurempia ja kalliimminkin ratkaistavissa olevia ongelmia.

Kauniaisten sote-toimitilojen osalta voi todeta, että Kauniaisten terveysaseman palvelut muodostaa väestöltään kasvavan alueen luonnollisen palvelukeskittymän. Väestöpohja on tarpeeksi suuri, jotta se mahdollistaisi taloudellisesti tehokkaan toiminnan. Kauniaisten terveysasema palveli jo ennen sote-uudistusta selvästi yli 2000 espoolaista, jotka valinnanvapautta hyödyntäen olivat valinneet Kauniaisten terveysaseman omaksi terveysasemakseen. Terveysaseman vahvuuksiin kuuluu hyvä palvelutarjonta molemmilla kotimaisilla kielillä ja sote-sektorin yleisiin vaihtuvuuslukuihin nähden hyvän henkilöstötyytyväisyys ja -pysyvyys. Kauniaisten terveyskeskusrakennuksen tasearvo on pieni, minkä vuoksi myös pääomavuokra jää matalaksi mahdollistaen taloudellisesti tehokkaan toiminnan.

Villa Bredan hoivaosastojen osalta voidaan todeta käyttöasteen lähenevän 100 %:ia. Tilat ovat modernit ja hyväkuntoiset, eikä näköpiirissä ole lähivuosille tai edes vuosikymmenille tilannetta, jossa asumispaikoille ei riittäisi perusteltua kysyntää.

5. Muut kysymykset ja kommentit: Millaisia muita hyvinvointialueen ja kuntien väliseen yhteistyöhön liittyviä ja palvelustrategiaa koskevia kysymyksiä tai kommentteja haluatte esittää?

5. Övriga frågor och kommentarer: Vilka andra frågor eller kommentarer angående samarbetet mellan välfärdsområdet och kommunerna eller servicestrategin vill ni framföra?

Arvostamme mahdollisuutta kommentoida palvelustrategialuonnosta, mutta kuntien aidompaa osallistamista olisi ollut ottaa kunnat osaksi palvelustrategian valmisteluprosessia jo aikaisemmassa vaiheessa.

Toivomme jatkossa konkreettisia yhteistyön toimintamalleja eri sektoreilla.